

Saksgang

Utvalg	Møtedato	Utvalgssak
Lofotrådet	18.10.2018	Sak 44/18

Arkivsak ID
18/1471

Saksbehandler
Randi Lervik

sak 44/18 Spredt avløp i vannområde Lofoten – koordinert innsats

Sammendrag

Gjennom arbeidet med vannforskriften har avløp fra spredt bebyggelse kommet i fokus. I Lofoten vannområde er det stor variasjon i sårbarhet for utslipp fra avløpsanlegg. Utslipp til sjø med god utskifting krever bare slamavskiller, mens små viker, havner, bekker og vatn krever mer omfattende tiltak. Selv om kommunene i Lofoten har ulike utfordringer når det gjelder antall utslipp vil kravene til rutiner og løsninger være de samme. Denne saken drøfter om og hvordan Lofotkommunene kan samordne innsatsen gjennom et felles prosjekt.

Saksdokumenter:

Saksopplysninger:

Lofotrådet gjorde i sitt møte 21.6.2018 følgende vedtak i sin Sak 31/18:

Drøfting om utfordringer knyttet til avløp utenfor tettbygde strøk tas til orientering.

Lofotrådet ber Rådmanns-utvalget utrede dette nærmere, og legge fram sak til Lofotrådet til høsten.

Vannkoordinator Are Johansen, Lofoten Matpark har utarbeidet notat som grunnlag for saken etter henvendelse fra Rådmannsutvalget.

Bakgrunn:

I vannportalen finner en oversikt over vannforekomster der det er vurdert behov for tiltak på grunn av påvirkning fra spredt avløp. Det er 3 tiltak som berører spredt avløp.

- Utbedring av separate avløpsanlegg.
- Kartlegging avløp spredt bebyggelse.
- Utarbeide lokal forskrift avløp.

Det er totalt 70 vannforekomster der det er foreslått utbedring av separate avløpsanlegg. De fleste av disse ligger i Vestvågøy kommune knyttet til Farstad-, Liland- og Skottnes-vassdragene. På Røst er det ingen registreringer knyttet til vannforskriften mens det er registrert behov for tiltak knyttet til havneområdene på Værøy. I Moskenes og Flakstad er det foreslått tiltak inn mot tettbebyggelse. Det samme gjelder Vågan som i tillegg har registreringer knyttet til spredt bebyggelse mot mindre vassdrag. I samtlige kommuner vil det være behov for grensdragning mellom hvor det skal etableres kommunale anlegg og hvor det blir opp til den enkelte huseier å etablere renseløsning.

I tillegg til det som er nevnt over, er det mindre utslipp som kan være problematisk i forhold til hygiene, lukt

Lofotrådet

Postboks 406, 8376 Leknes
Tlf.: 76 05 43 75 – Mobil: 958 88 250
post@lofotradet.no – www.lofotradet.no

mv. og som det også er viktig å ta hånd om. Nye innbyggere og økt bevissthet omkring avløp fører til at befolkningen stiller strengere krav til kvaliteter i nærmiljøet. Økt turisme og mer bruk av fjæra til rekreasjon gjør også at vi i Lofoten må ha sterkere fokus på dette også i områder som ikke berøres direkte av vannforskriften.

I Moskenes, Flakstad, Vestvågøy og Vågan har LAS ansvaret for tømning av septiktanker. Det er utarbeidet en oversikt som viser eiendom, type slamavskiller og antall kamre. En gjennomgang av listene for to vassdrag i Vestvågøy viste at over 50 % av alle septiktankene har 1 eller 2 kamre. Kravet til nye slamavskillere er 3 kamre. Det er også strengere krav til rensegrad enn for eldre anlegg.

Alle renseløsninger medfører merkostnader for huseier både i anleggs- og driftsfase. I tettbebyggelse løses dette ved å etablere kommunale anlegg og innkreving av avgifter. I spredt bebyggelse må huseier installere renseløsninger og sørge for nødvendig vedlikehold og oppfølging. Kommunen er forurensingsmyndighet og må ha nødvendig kompetanse til å godkjenne og følge opp slike anlegg. Det er også viktig at entreprenører, rørleggere og andre fagfolk har nødvendig kompetanse på området slik at anleggene fungerer optimalt og at man velger løsninger som er tilpasset lokale forhold.

For å ha et godt grunnlag for å vurdere behovet for bedre renseløsninger kreves kartlegging av tilstand på eksisterende anlegg, muligheter for infiltrasjonsanlegg, egenskapene til resipienten og andre hensyn. En slik kartlegging vil sikre gode og kostnadseffektive løsninger. En samhandling mellom kommunen og kommersielle aktører fra starten av vil gjøre det enklere å oppnå gode rutiner og løsninger enn der virkelighetsoppfatningen er svært forskjellig.

Tromsø kommune har gjennomført en prosess over flere år der de startet med registrering av tilstanden til spredte avløpsanlegg. De har etablert rutiner for kontroll av slamavskillere og er i ferd med å få oppgradert anlegg som ikke fyller nye krav til rensing. Så langt har rundt 10 % av de som hadde dårlige anlegg foretatt oppgradering uten at det foreligger pålegg. Det er også gjennomført prosjekt i Fosen kommune og i Narvik som en kan dra nytte av.

I tiltaksanalysen for Lofoten vannområde fra 15. januar 2014 er det viet relativt stor plass til temaet. Dette kan brukes som oppskrift til hvordan problemstillingen kan løses. Her fra innledningen:

«Dersom man skal lykkes vil det være behov for å utnytte alle muligheter for tidsutsettelse og unntak som ligger i forskriften. Det er behov for omfattende problemavklaring ekstern finansiering og kompetanseheving lokalt. Sektormyndighetene må sette av nødvendig ressurs til dialog og oppfølging i hele planperioden.»

Vurdering:

Det er fremmet ønske om et felles løft i Lofoten for å rydde opp i spredt avløp. «Regionalt samarbeid med opprydding i avløpsforholdene bør også få en positiv påvirkning på generelle holdninger og bevissthet om forsvarlig avløpshåndtering. Med større fokus på et rent miljø kan forandringer skje raskere» (ROS analyse for avløpsutslipp til ytre miljø / Flakstad kommune aug.2018 ,side 42).

Selv om kommunene i Lofoten har ulike utfordringer når det gjelder antall utslipp vil kravene til rutiner og løsninger være de samme. Felles holdninger gjør det også enklere å gjennomføre tiltak som i utgangspunktet kan være upopulære. Arbeidet med vannforskriften gjør det også mulig å løfte frem utfordringer og til å få starthjelp med prosessene. Man må også vurdere et tett samarbeide med kommunene i Vesterålen om dette i og med at disse to regionene har sammenfallende utfordringer.

I løpet av 2018 er det gjennomført et vellykket prosjekt der Moskenes, Flakstad, Vestvågøy og Vågan har samarbeidet for å få på plass lokal forskrift for fjerning av oljetanker. Dette arbeidet har vært ledet av Flakstad kommune og Vannområde Lofoten har vært sekretariat. Det er opprettet kontakt med andre kommuner for å vinne erfaringer. Det er også gjennomført møter med firma som har godkjenning for behandling av slike tanker. Arbeidet med spredt avløp vil være mer omfattende, men en del av prosessen vil være lik.

Rådmannsutvalget har behandlet saken i sitt møte 26.9.2018. Det foreslås at det utarbeides en prosjektsøknad til Miljødirektoratet etter mal fra søknad januar 2018 på oljetanker. En av kommunene må da stå som søker og sette av personalressurs til å lede arbeidet. Vannområde Lofoten kan fungere som sekretariat og samordne innsatsen i regionen og mot andre vannområder. Det er naturlig at man søker på et 1-årig prosjekt der målet er å få i gang prosess, avklare kostnader og fremdriftsplan og forslag til videre finansiering.

Forslag til vedtak

1. Lofotrådet stiller seg bak at et igangsettes et prosjekt for koordinert innsats for spredt avløp i vannområde Lofoten, under forutsetning av eksterne prosjektmidler.
2. Lofotrådet ber rådmannsutvalget følge opp organisering av prosjektet og søknad om prosjektmidler.